

3

ZYGMUNT NAGÓRSKI

ZBROJNE
BEZROBOCIE

KSIĄŻNICA POLSKA
GLASGOW, 1948

II [5780]

13 F

ZYGMUNT NAGÓRSKI

**ZBROJNE
BEZROBOCIE**

04299

Cena: 7/6

KSIĄŻNICA POLSKA
GLASGOW. 1948

SŁOWO WSTĘPNE

„Zbrojne bezrobocie“ ukończyłem pisać trzy lata temu. Przez te trzy lata zmieniło się wszystko — cel naszego emigracyjnego istnienia, nasza rola i sens naszej pracy. Wojsko ulega procesowi likwidacji. Władze cywilne formalnie przestały istnieć w pojęciu obcych, do niedawna sprzymierzeńców we wspólnej walce. Zmieniło się także życie żołnierza. Z okresu walki przeszedł w okres formowania swej własnej przyszłości, z okresu nadziei, pewności i optymizmu, do świadomego zrozumienia poniesionej klęski przy boku zwyciężkich przyjaciół.

Te trzy lata widziały też okrycie się wojsk polskich sławą na wielu frontach świata. Widziały one także odejście wielu z naszych żołnierzy w szarość zapomnienia, jaką jest zawsze, choćby najbardziej bohaterska, śmierć. Pokrwawili pola włoskie i pola francuskie. Zaludnili obce cmentarze. Zostali tam, krzyżami wyznaczając drogę do Polski. Drogę zamkniętą u wylotu napisem „żelazna kurtyna“.

Te trzy lata zmieniły psychikę ludzką. Szukalski przestał być żołnierzem. Stał się starym, szukającym pracy człowiekiem. Myśli o zegarmistrzostwie. W podświadomości swojej marzy jednak o domu. W niepoprawnej romantyczności widzi jeszcze powrót. Wrona przestał być antymilitarystą. Zazdrości tym, którzy poszli, przeszli i wrócili. Brak mu zaprawy frontu. Brak mu doświadczenia walki nowoczesnej. Brak mu do uzupełnienia jego krytycznego obrazu żołnierza na zbrojnym bezrobociu epilogu tego bezrobocia w walkach włoskich i francuskich. Brak mu psychicznie momentu wejścia do Niemiec. Szarota zapomniał o spadochroniarstwie. Jest kupcem spokojnym, statecznym. Ma swój sklepik we framudze jakiejś dawnej bramy na Marszałkowskiej. Ma także żonę. Zapomniał o latach szkockich, tak jak zapomina się o dobrobycie i pałacowym życiu w dniach upadków zupełnych, nędzy materialnej i braku potrzeb duchowych. Jest zajęty pogonią za kawałkiem chleba. Jego luksusem ogromnym, przyjemnością jedyną jest chwila samotnych rozmyślań. Pozwala sobie na nią tylko bardzo wyjątkowo. Wtedy wraca Szkocja i wracają przyjaciele. Przytłaczają wizje więzień i tortur, wizje gwałtów i zbrodni jakie potem przed jego oczami przewinęły się niczym na taśmie filmowej. Lecz zaraz wraca sklep i żona i myśl o kolacji.

SPIS RZECZY

SŁOWO WSTĘPNE	3
PROLOG	5

CZĘŚĆ PIERWSZA

SPOTKANIE	20
ETAP PRZEZ MORZE	27

CZĘŚĆ DRUGA

MIEJSCE POSTOJU. ROZRYWKA	37
PIOSENKA	44
PATROL BIERZE JENCA	50
OBÓZ NABIERA KOLORU	56
ODPRAWA	65
NOWE M.P.	78
TRENING ANDRZEJA	95
PANI MARYLA	129
„BIBLIOTECZKA ADAMA“	161
IDA LATA	219
PIERWSZY SKOK	201
SPOTKANIE	227